

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความตระหนักเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของชีวิต เพราะเป็นรากฐานที่สำคัญที่จะช่วยให้บุคคลแสดงออกถึงความรู้สึก ความคิดเห็น ความสำนึก หรือการจูงคิดต่อบางสิ่งบางอย่างของเหตุการณ์ เป็นภาวะที่บุคคลเข้าใจและประเมินสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับตนเองได้โดยอาศัยระยะเวลา เหตุการณ์ ประสบการณ์หรือสิ่งแวดล้อม เป็นปัจจัยทำให้เกิดความตระหนัก ความตระหนักเป็นผลของกระบวนการทางปัญญา (Cognitive Process) กล่าวคือเมื่อบุคคลได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้า รับสัมผัสจากสิ่งเร้าแล้วจะเกิดการรับรู้ขึ้น (Perception) เมื่อเกิดการรับรู้แล้ว ต่อไปจะนำไปสู่การเข้าใจสิ่งเร้านั้น และนำไปสู่การเรียนรู้ก่อให้เกิดความรู้และมีผลนำไปสู่ความตระหนักในที่สุด และความรู้และความตระหนักนี้จะนำไปสู่การกระทำ หรือพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้านั้น ๆ ต่อไป (Good, 1973, p. 53)

การจะให้บุคคลมีพฤติกรรมไปในทิศทางที่พึงปรารถนา ซึ่งในที่นี้หมายถึงพฤติกรรมที่แสดงออกมามีความเหมาะสม มีความตระหนักมากขึ้นนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะให้บุคคลมีความตระหนักต่อตนเองก่อน เป็นสำคัญแล้วจึงตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมตามมา ซึ่งบุคคลจะเกิดความตระหนักได้ก็ต้องมีความรับรู้เกี่ยวกับตนเอง จากการเรียนรู้ในหลาย ๆ ด้านจนเกิดความเข้าใจต่อ สิ่งเร้านั้น ๆ ก่อให้เกิดความรู้ เกิดความคิดรวบยอด อันส่งผลถึงความตระหนักต่อสิ่งนั้นตามมา เมื่อบุคคลมีความตระหนักต่อตนเองแล้วก็จะเกิดความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อม สังคม แล้วจึงนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่พึงปรารถนา ดังนั้นความตระหนักต่อตนเองจึงมีความสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของชีวิต เพราะจะทำให้บุคคล รับรู้ตนเอง รับรู้ต่อการกระทำของตนเอง แสดงพฤติกรรมออกมาด้วยความสำนึกและมีสติ ประพฤติตนเหมาะสมทั้งต่อสังคมและประเทศชาติตามมาในที่สุด

โลกปัจจุบันเป็นยุคของความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์อย่างแท้จริง จากความเจริญทางด้านเทคโนโลยีที่มีการพัฒนารุดหน้าไปอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน โดยเฉพาะด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ จะเห็นได้จากอัตราการตายของทารกคลอด ปัญหาที่ตามมาคือปัญหาประชากรที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วทำให้สังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมแทบทุกด้านของคนในสังคม ทั้งด้าน

ชีวิตความเป็นอยู่ รูปแบบการดำเนินชีวิต ภาษา วัฒนธรรม กิจกรรมประจำวัน การติดต่อสื่อสาร ความสัมพันธ์ของบุคคลในสังคม เมื่อสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อมก็เพิ่มขึ้นตามการเปลี่ยนแปลงและการเพิ่มของประชากร ปัญหาสังคมเป็นเรื่องซับซ้อนเมื่อเกิดขึ้นก็โยงไปสู่ปัญหาอื่นตามมา ปัญหาที่สำคัญอันหนึ่งซึ่งเป็นผลเสียต่อประเทศชาติอย่างร้ายแรงก็คือ ปัญหาการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน (Juvenil Delinquency) ซึ่งในสมัยก่อนอาจใช้คำว่า “ยุวอาชญากร” ในภาวะปัจจุบันปัญหาเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดเป็นเรื่องที่อารยประเทศทั้งหลายให้ความสนใจกันมากและนับวันจะยิ่งมากขึ้นไปทุกที การกระทำผิดมีอัตราสูงขึ้นไปจากเดิม หรือลักษณะความผิดนับวันจะเพิ่มความรุนแรงมากขึ้น เราตระหนักดีว่าเด็กและเยาวชนเป็นวัยที่มีความสำคัญอย่างมากต่อประเทศชาติ เพราะเป็นวัยที่กำลังเจริญเติบโตไปสู่วัยผู้ใหญ่ เด็กและเยาวชนทั้งหลายจะต้องเข้ารับหน้าที่ในทางสังคมแทนผู้ใหญ่ในรุ่นปัจจุบันในวันข้างหน้า อันจะเป็นกำลังสำคัญและมั่งคั่งของประเทศชาติต่อไป เพราะฉะนั้นจึงควรเป็นผู้ที่ดีพร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจ

เนื่องจากวัยนี้กำลังเป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ฉะนั้นจึงอาจก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ขึ้นมาได้ ทั้งที่เป็นปัญหาของตนเองและยังอาจก่อให้เกิดปัญหาของทางสังคมขึ้นมาด้วย (สุชา จันทน์อม, 2533) สำหรับคนไทยเราในปัจจุบัน ปัญหาเรื้อเด็กเกเร เด็กที่กระทำผิดนับเป็นปัญหาของสังคมประการหนึ่ง รัฐบาล องค์การเอกชน ตลอดจนประชาชนที่มีความรู้สึกกับผิดชอบต่อสังคมทั้งหลายต่างตระหนักดีว่า ควรจะได้ทำการศึกษาค้นคว้า และพิจารณาหาทางป้องกันและแก้ไขกันอย่างจริงจัง ก่อนที่ปัญหาจะลุกลามไปมากยิ่งกว่าเดิมที่เป็นอยู่ในขณะนี้ (สุพัตรา สุภาพ, 2507)

การกระทำผิดกฎหมาย คือ การไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับที่สังคมกำหนดไว้ทำให้สูญเสียทั้งทรัพย์สินเงินทอง ชีวิตและร่างกาย ความสงบสุขของบุคคล รัฐบาลต้องสิ้นเปลืองงบประมาณในการดูแลความปลอดภัยของประชาชน และยังต้องมีภาระดูแลผู้กระทำผิดด้วยการกระทำผิดกฎหมายของเด็กไม่ถือว่าเป็นอาชญากรรมเหมือนในผู้ใหญ่ แต่เรียกว่าการกระทำผิด (Delinquency) (ประทักษ์ ลิขิตเลอสรวง, 2536) เนื่องจากเด็กขาดการรู้ผิดรู้ชอบ เช่น ทำด้วยความคึกคะนองและรู้เท่าไม่ถึงการณ์ มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนกฎระเบียบ (Deviant Behavior) ส่วนหนึ่งเป็นจากกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (Dynamic Process) ที่มีความเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอและมีลักษณะที่เกี่ยวข้องกับลักษณะความประพฤติเกเร สภาพความเป็นอยู่ทางสังคมและลักษณะประจำตัวของผู้กระทำผิดซึ่งถือว่าเป็นสิ่งสำคัญหรืออีกนัยหนึ่งคือ องค์ประกอบทางสังคมหรือภาวะความเป็นอยู่ของสมาชิกเปลี่ยนแปลงไป การพัฒนานาบุคลิกภาพ

อุปนิสัย ความเชื่อ เหตุจูงใจต่าง ๆ ที่ค่อย ๆ ก่อตัวขึ้นในชีวิตและความเจริญเติบโตทั้งทางร่างกาย และจิตใจ ซึ่งเป็นเหตุให้เด็กกระทำผิด กระทำในสิ่งที่สังคมไม่ยอมรับ มีพฤติกรรมที่ขัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และศีลธรรมอันดีงามของส่วนรวม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวัยรุ่น เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงหลายด้านทั้งร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา ตลอดจนการปรับตัวในสังคม (วันเพ็ญ บุญประกอบ, 2536) เด็กและเยาวชนที่แก้ปัญหาค้นหาตนเองและเข้าใจตนเอง ตลอดจนสามารถปรับตัวเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่ รับผิดชอบตนเองได้ ส่วนมากมีครอบครัวที่มีความรักความอบอุ่น ผูกพันซึ่งกันและกัน (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2540) บิดา มารดา อบรมเลี้ยงดูด้วยความเอาใจใส่ เข้าใจ ยอมรับความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนอย่างมีเหตุผล ซึ่งเป็นลักษณะการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ในทางตรงกันข้ามวัยรุ่นที่กระทำผิดกฎหมายส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่แตกแยก (อัจฉรา ทองตัน, 2536) บิดามารดาทะเลาะกัน ขัดแย้งกันอย่างรุนแรง (Berk, 1994 & Hoge, 1996 อ้างอิงจาก บัทยา ศิริเวช, 2541) จนในที่สุดต้องแยกทางกันหรืออย่าร้าง อีกทั้งบิดามารดาอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยไม่เอาใจใส่ไม่มีระเบียบ (ศิริบุรณ์ สายโกสม, 2536) ลงโทษโดยขาดเหตุผลขาดการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ทำให้เด็กและเยาวชนขาดที่พึ่ง มีปัญหาในการปรับตัว (Sampson & Laub, 1994 อ้างอิงจาก บัทยา ศิริเวช, 2541) ขาดการได้รับการแนะนำในการเลือกคบเพื่อนและการเคารพกฎระเบียบของสังคม ขาดความตระหนักรู้ต่อความรู้สึก ความคิด และอารมณ์ของตนเองและการรับรู้ในสภาพการต่าง ๆ ทำให้ขาดความสามารถในการตัดสินใจที่เหมาะสม ไม่รับผิดชอบต่อการกระทำของตน และไม่สามารถหาวิธีแก้ปัญหาให้ตนเองได้ (บัทยา ศิริเวช, 2541) มีการแสดงออกทางอารมณ์ เช่น หงุดหงิด วิตกกังวล ซึมเศร้า หรือแสดงพฤติกรรมที่สังคมไม่ยอมรับรวมถึงการเกเร หนีโรงเรียน มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร เข้าไปอยู่ในกลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมเกเรเหมือนกัน ผลสุดท้ายเด็กและเยาวชนเหล่านี้ก็กระทำผิดกฎหมายหรือบางครั้งก่อปัญหารุนแรงจนเกิดการสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สิน ทำให้วัยรุ่นเสียโอกาสในการศึกษา เสียอนาคต ทำให้สูญเสียทรัพยากรที่สำคัญไปด้วย และถ้าเด็กและเยาวชนเหล่านี้ไม่ได้รับการช่วยเหลือแก้ไขตั้งแต่แรกเริ่ม อาจทำให้เกิดผลเสียต่อประเทศได้ เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดจะถูกสอบสวนและควบคุมความประพฤติในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ซึ่งเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดเหล่านี้มีอายุตั้งแต่ 7-18 ปี

จากสถิติการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี โดยปีที่มีจำนวนเด็กและเยาวชนกระทำผิดมากที่สุดคือ ปี 2543 มีจำนวนเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด 33,645 คน และจากการรายงานประจำปีของศาลเยาวชนและครอบครัว

(ศาลเยาวชนและครอบครัว, 2543, หน้า 36-40) พบว่าจำนวนเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด และถูกส่งตัวไปยังสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเป็นอย่างมาก ประเภทของความผิดสูงสุดเป็นอันดับแรกได้แก่ คดียาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 51.81 รองลงมาได้แก่คดีลักทรัพย์และสวาทประเวศ คิดเป็นร้อยละ 23.06 และ 10.65 ตามลำดับ สาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากการคบเพื่อนและการถูกชักจูง คิดเป็นร้อยละ 97.61 รองลงมาได้แก่สภาพครอบครัวและสภาพอารมณ์ คิดเป็นร้อยละ 29.19 จะเห็นได้ว่า ในช่วงเวลา 5 ปี ที่ผ่านมา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539-2543 พบว่า คดียาเสพติดเริ่มมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ตามการเปลี่ยนแปลงของ สภาพการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการระบาดของยาเสพติดชนิดต่าง ๆ ที่เป็นปัญหาของประเทศ จนกระทั่งถึงปี พ.ศ. 2543 พบว่ามีคดียาเสพติดสูงสุดเป็นอันดับหนึ่ง อีกรูปแบบของการ กระทำผิด คือ จำนวนของผู้กระทำผิดและความรุนแรงของการกระทำผิดมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ

จากสถิติการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนที่เพิ่มขึ้นทุกปี และจากประสบการณ์ของผู้วิจัยที่ได้ให้คำปรึกษาแก่เด็กและเยาวชนเหล่านี้ และจากการเก็บรวบรวมข้อมูลและประสบการณ์ พบว่าเด็กและเยาวชนเหล่านี้ขาดความตระหนักรู้ในตนเอง ขาดการรับผิดชอบต่อการตัดสินใจและการกระทำของตนเอง ขาดความสามารถที่จะพึ่งตนเอง โทษคนอื่นว่าเป็นสาเหตุแห่งพฤติกรรมของตนเองในปัจจุบัน คิดถึงแต่สิ่งที่ติดค้างอยู่ในจิตใจในอดีต ทำให้ไม่สามารถตัดสินใจต่อ การกระทำใด ๆ ในปัจจุบัน เมื่อประสบกับความล้มเหลว แทนที่จะสามารถตระหนักรู้และพิจารณาสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างรอบครอบ กลับโทษตนเอง สงสารตนเอง โทษคนอื่นที่ทำให้ตนเป็นเช่นนี้

การให้คำปรึกษาแบบเกสตัลท์ สามารถช่วยให้ผู้รับการปรึกษาเกิดสติ หรือความตระหนัก (Awareness) มีการรับรู้เพิ่มขึ้น มีความรับผิดชอบ พึ่งตนเอง สามารถควบคุมและแก้ไขปัญหาทางด้านอารมณ์ของตนเองในบรรยากาศที่อบอุ่นยอมรับและไว้วางใจซึ่งกันและกัน โดย เพิร์ลส์ (Perls, 1969, p.15) เน้นหลักสติหรือความตระหนัก (Principle Awareness) ช่วยให้ผู้รับการปรึกษามีบูรณาการระหว่างประสบการณ์ของชีวิตในอดีตกับใน “ที่นี่และเดี๋ยวนี้” (Here and Now) และช่วยให้บุคคลรู้จักควบคุม รู้จักหลีกเลี่ยง รู้จักเผชิญ และพยายามปรับตัวต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดความวิตกกังวลได้ และวิธีที่ผู้วิจัยสนใจก็คือ การให้คำปรึกษารายบุคคลแบบเกสตัลท์ ดังที่ ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2529, หน้า 179) ได้ให้ความหมายของการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลว่าเป็นกระบวนการช่วยเหลือ ซึ่งเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา ท่ามกลางบรรยากาศแห่งความเข้าใจ การยอมรับ นับถือซึ่งกันและกัน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อช่วยผู้รับคำปรึกษา เข้าใจ ตนเองและ

สิ่งแวดล้อม มีทักษะและความสามารถในการตัดสินใจ แก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ และจากการให้คำปรึกษา แบบรายบุคคลนี้ สามารถทำให้เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมายมีความตระหนักรู้ในตนเองเพิ่มมากขึ้น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบเกสตัลท์ ที่มีผลต่อความตระหนักรู้ในตนเองของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมาย ทั้งที่อยู่ในช่วงพิจารณาคดี และที่ถูกควบคุมความประพฤติในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดชลบุรี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลของการให้คำปรึกษารายบุคคลแบบเกสตัลท์ (Individual Gestalt Therapy) ที่มีต่อความตระหนักรู้ในตนเองของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมาย ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดชลบุรี

สมมติฐานของการวิจัย

1. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีทดลองกับระยะเวลาของการทดลอง
2. เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบเกสตัลท์ มีความตระหนักรู้ในตนเองในระยะหลังการทดลอง สูงขึ้น กว่าในระยะก่อนการทดลอง
3. เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบเกสตัลท์ มีความตระหนักรู้ในตนเองในระยะติดตามผล สูง กว่าในระยะก่อนการทดลอง
4. เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบเกสตัลท์ มีความตระหนักรู้ในตนเอง สูงกว่า เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบเกสตัลท์
5. เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบเกสตัลท์ในระยะติดตามผล มีความตระหนักรู้ในตนเอง สูงกว่า เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบเกสตัลท์ ในระยะติดตามผล
6. เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบเกสตัลท์ในระยะติดตามผล มีความตระหนักรู้ในตนเอง ไม่แตกต่าง จากในระยะหลังการทดลอง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ให้คำปรึกษาที่มีความเกี่ยวข้อง และปฏิบัติงานอยู่กับเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และมีความรู้ความชำนาญในการให้คำปรึกษาแบบเกสตัลท์ ได้นำวิธีการดังกล่าวไปใช้ในการพัฒนาความตระหนักรู้ในตนเอง ของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมายในคดีต่าง ๆ ทั้งที่อยู่ในระหว่างพิจารณาคดีและที่ถูกควบคุมความประพฤติ ที่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดชลบุรี อายุ 13-18 ปี โดยยังไม่เคยผ่านการบำบัดจิตบำบัด (Psychotherapy) หรือการให้คำปรึกษา (Counseling) ซึ่งมีคุณสมบัติดังนี้

- 1.1 อ่านหนังสือออก และสามารถทำแบบวัดความตระหนักรู้ในตนเองด้วยตนเองได้
- 1.2 ไม่มีภาวะสติปัญญาบกพร่อง หรือมีพยาธิสภาพที่สมอง
- 1.3 มีคะแนนความตระหนักรู้ในตนเองต่ำ
- 1.4 สม่ครใจเข้าร่วมงานวิจัย

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่

2.1.1 วิธีการให้คำปรึกษา

2.1.1.1 การให้คำปรึกษาแบบเกสตัลท์

2.1.1.2 การให้คำปรึกษาแบบปกติที่ทางสถานพินิจและคุ้มครองเด็กจัด

2.1.2 ระยะเวลาของการทดสอบ แบ่งเป็น 2 ระยะ ได้แก่

2.1.2.1 ก่อนการทดลอง (Pre-test)

2.1.2.2 หลังการทดลอง (Post-test)

2.1.2.3 ระยะติดตามผล (Follow-up)

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ความตระหนักรู้ในตนเอง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความตระหนักรู้ในตนเอง หมายถึงความสามารถของบุคคลในการแสดงออกซึ่งความรู้สึก ความคิด ความล้าลึก มีสติรับรู้ภาวะปัจจุบัน ยอมรับตนเอง กำจัดสิ่งค้างคาใจ ไม่ปล่อยตัวเองให้ติดอยู่กับอดีต หรือคอยหวาดกลัวถึงอนาคตที่ยังมาไม่ถึง มีความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจและการกระทำของตนเอง และสามารถสร้างสัมพันธ์ภาพกับ บุคคลอื่นได้ดี โดยจะต้องมีความตระหนักถึงสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1.1 มีสติ เป็นผู้ที่รับรู้ความรู้สึก ความต้องการ ความคิดต่าง ๆ ของตน สามารถสัมผัสถึงสิ่งเร้าที่เกิดขึ้นในตนเอง ตลอดจนรับรู้ถึงสภาพแวดล้อม และความสัมพันธ์ของตนกับสิ่งแวดล้อมได้อย่างถูกต้อง

1.2 มีความคิด ความรู้สึก และการรับรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม

1.3 ไม่พะวงถึงอดีต หรือหวาดกลัวกับอนาคตที่ยังมาไม่ถึง

1.4 เชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง ที่แสดงออกทางความรู้สึกได้อย่างเหมาะสม สามารถเผชิญและยอมรับคำติชมด้วยความเต็มใจ

1.5 รับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง สามารถที่จะยอมรับความผิดพลาด พร้อมทั้งจะปรับปรุงแก้ไขตนเอง โดยไม่กล่าวโทษคนอื่น

1.6 มีอารมณ์มั่นคง ไม่เปลี่ยนแปลงง่าย

1.7 สามารถแสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม เมื่อเผชิญกับความคับข้องใจ

1.8 ตัดสินใจได้ถูกต้องเหมาะสมกับตนเอง และรับผิดชอบต่อการตัดสินใจนั้น

การวัดความตระหนักรู้นี้ วัดได้จากแบบสอบถามความตระหนักรู้ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจากกรอบแนวคิดของทฤษฎีการให้คำปรึกษารายบุคคลแบบเกสตัลท์ และได้เลือกใช้มาตราวัดคุณภาพ (Rating Scale) เป็นเครื่องมือสำหรับใช้วัดความตระหนัก (ความรู้สึก) เพราะมาตราวัด ดังกล่าวมีความเหมาะสมในการวัด อารมณ์ ความรู้สึก ว่ามีความเข้มข้นน้อยเพียงใด

2. การให้คำปรึกษาแบบเกสตัลท์ หมายถึง การให้คำปรึกษารายบุคคลตามทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบเกสตัลท์ ที่ผู้วิจัยนำมาช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมายให้พัฒนาความตระหนักรู้ในตนเองให้ดีขึ้น โดยการเริ่มต้นจากการสร้างสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา ซึ่งจะนำไปสู่กระบวนการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่มีสติรับรู้ภาวะ

ปัจจุบัน ยอมรับตนเอง กำจัดสิ่งค้างใจ ไม่ปล่อยให้ตัวเองติดอยู่กับอดีตหรือคอยหวาดกลัวถึงอนาคตที่ยังมาไม่ถึง มีความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจและการกระทำของตนเอง สามารถสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้ดี โดยใช้เทคนิคต่างๆ ดังนี้คือ หลักการของปัจจุบัน (Principle of the Now) การอยู่กับความรู้สึกนั้น (The use of Awareness Continuum) การใช้สรรพนามแทนตัวเองตรง ๆ (The I and Thou) เกมการพูดจาตอบโต้กับตนเอง (Game of Dialogue) ความรับผิดชอบต่อตนเอง (I Take Responsibility) การแสดงพฤติกรรมตรงกันข้าม (Reversal) เก้าอี้ว่างเปล่า (The Empty Chair) การฝึกหลัก "ที่นี่ " และ "เดี๋ยวนี้ " (Here and Now) การใช้คำถาม "อะไร " และ "อย่างไร " แทนคำว่า "ทำไม " (Asking "How" and "What" Instead of "Why") ภารกิจที่ค้างใจ (Unfinished Business) เกมการซ้อมบทบาท (Rehearsal) และการแสดงการกล่าวโทษผู้อื่น (Playing the Projection) กระบวนการแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นเริ่มต้นให้คำปรึกษา ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา และขั้นยุติการ ให้คำปรึกษา มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา เป็นขั้นตอนของการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความรู้สึกอบอุ่นคุ้นเคยมีความรู้สึกว่าตนเองเป็นที่ยอมรับ และได้รับการเอาใจใส่ มีความไว้วางใจ และสามารถแสดงความรู้สึกออกมาอย่างเสรี ผู้ให้คำปรึกษาต้องมีความจริงใจ และเข้าใจผู้รับการปรึกษา เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความมั่นใจที่จะเปิดเผยตัวเองมากขึ้น

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา เป็นขั้นที่ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการให้คำปรึกษาเพื่อช่วยเหลือผู้รับคำปรึกษา โดยการใช้เทคนิคต่างๆ ได้แก่ หลักการของปัจจุบัน การอยู่กับความรู้สึกนั้น การใช้สรรพนามแทนตัวเองตรง ๆ เกมการพูดจาโต้ตอบกับตนเอง การรับผิดชอบต่อตนเอง การแสดงพฤติกรรมตรงกันข้าม เก้าอี้ว่างเปล่า การฝึกหลัก "ที่นี่ " และ "เดี๋ยวนี้ " การใช้คำถาม "อะไร " และ "อย่างไร " แทนคำถาม "ทำไม " ภารกิจที่ค้างใจ เกมการซ้อมบทบาท และการแสดงการกล่าวโทษผู้อื่น เพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาพัฒนาความตระหนักรู้ ในตนเองได้ดีขึ้น สำหรับการเลือกใช้แต่ละเทคนิคนั้น ขึ้นอยู่กับปัญหาของผู้รับคำปรึกษา

ขั้นที่ 3 ขั้นยุติการให้คำปรึกษา เป็นขั้นที่ผู้รับคำปรึกษาสรุปปัญหาต่างๆ และหาแนวทางแก้ไขปัญหาและผู้ให้คำปรึกษาจะสรุปเพิ่มเติม ให้กำลังใจ เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาดำเนินการแก้ไขปัญหาคืบหน้าหลังจากนั้นจะมีการนัดหมายผู้รับคำปรึกษาเพื่อพบกันครั้งต่อไป

3. เด็กและเยาวชน มีความหมายตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและ

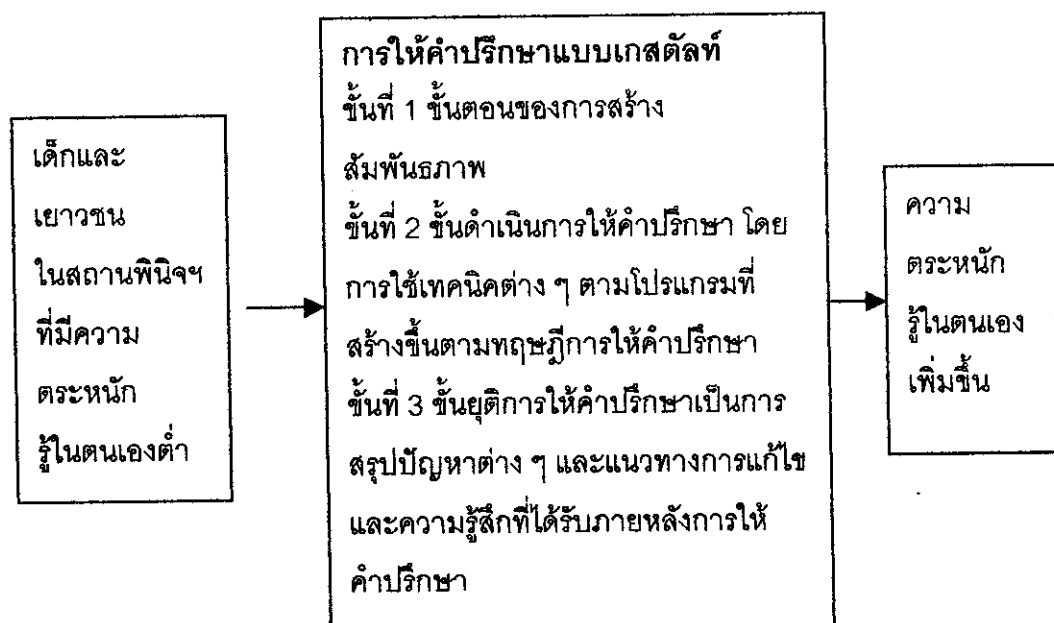
ครอบครัวว่า คือ บุคคลที่มีอายุเกินเจ็ดปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึงสิบแปดปีบริบูรณ์

4. เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมาย มีความหมายถึงเด็กและเยาวชนที่มีอายุ 7-18 ปี เป็นผู้กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด และถูกจับกุม

5. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน คือ หน่วยงานที่ตั้งขึ้นคู่กับศาลเยาวชนและครอบครัว มีผู้อำนวยการเป็นผู้บังคับบัญชา ภายใต้บังคับบัญชาของอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง มีทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ส่วนกลาง (กรุงเทพมหานคร) คือ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง ในส่วนภูมิภาค เรียกสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด มีอยู่ทุกแห่งที่มีศาลเยาวชนและครอบครัว หรือศาลจังหวัดที่มีแผนกคดี เยาวชนและครอบครัว โดยสถานพินิจมีเขตอำนาจเช่นเดียวกับศาลเยาวชนและครอบครัว

6. วิธีการให้คำปรึกษาแบบปกติที่ทางสถานพินิจจัดขึ้น เป็นการให้คำปรึกษาที่นักจิตวิทยาประจำสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จัดให้กับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดตามโครงการของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กนั้น ๆ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย